

**ADRODDIAD BLYNYDDOL
PWYLLGOR SAFONAU
CYNGOR GWYNEDD**

2014 - 2015

DRAFT

RHAGAIR GAN Y CADEIRYDD

[i ddilyn]

Gwilym Ellis Evans
Cadeirydd y Pwyllgor Safonau

DRAFT

RHAGAIR GAN Y SWYDDOG MONITRO

[i ddilyn]

**Iwan Evans
Swyddog Monitro
Cyngor Gwynedd**

DRAFT

CYFLWYNIAD

Sefydlwyd y Pwyllgor yn 2001 o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Prif swyddogaeth y Pwyllgor yw hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad gan gynghorwyr ac aelodau cyfetholedig Cyngor Gwynedd, a chynghorau cymuned a thref Gwynedd. Gwna hyn mewn sawl ffordd:

- Cynorthwyo'r cynghorwyr a'r aelodau cyfetholedig i ddilyn y Cod Ymddygiad Aelodau.
- Cynghori'r awdurdod ar fabwysiadau neu ddiwygio'r Cod Ymddygiad Aelodau
- Monitro gweithrediad y Cod Ymddygiad Aelodau
- Cynghori, hyfforddi neu drefnu i hyfforddi cynghorwyr ac aelodau cyfetholedig ar faterion yn ymwneud â'r Cod Ymddygiad.
- Penderfynu ar gwynion a gyfeirir ato gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru fod aelodau wedi torri'r Cod Ymddygiad.
- Ystyried ceisiadau a wneir gan aelodau am oddefebau i'w galluogi i gymryd rhan mewn trafodaethau er bod ganddynt fuddiant sy'n rhagfarnu o dan y Cod.
- Ystyried materion a gyfeirir ato dan drefn ddatrys cwynion lleol Cyngor Gwynedd
- Goruchwylio Polisi Rhoddion a Lletygarwch Aelodau Cyngor Gwynedd .

AELODAU'R PWYLLGOR

Er bod y Pwyllgor Safonau yn un o bwyllgorau Cyngor Gwynedd, mae'n cynnwys mwyafrif o aelodau sydd heb unrhyw gysylltiad â'r Cyngor neu lywodraeth leol ('Aelodau Annibynnol'). Mae hefyd yn cynnwys aelod sy'n cynrychioli buddiannau'r cynghorau cymuned ('Aelod Pwyllgor Cymunedol'), yn ogystal â thri aelod etholedig o Gyngor Gwynedd. Rhaid i Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor ddod o blith yr Aelodau Annibynnol.

Aelodau Annibynnol

[manylion bywgraffiadol a lluniau i'w cynnwys yma]

Gwilym Ellis Evans (aelod 2005 – 2015)

Samindre (Sam) W. Soysa (aelod 2005 – 2015)

Linda Byrne (aelod ers 2012)

Margaret E Jones (aelod ers 2012)

Einir Young (aelod ers 2012)

Jacqueline Hughes (aelod ers 2015)

David Wareing (aelod ers 2015)

Aelod Pwyllgor Cymunedol

Cynghorydd David Clay (aelod ers 2008)

Aelodau Cyngor Gwynedd

Cynghorydd Eryl Jones-Williams (aelod ers 2011)

Cynghorydd Michael Sol Owen (aelod ers 2012)

Cynghorydd Lesley Day (aelod ers 2014)

Cynghorydd Charles Wyn Jones (aelod 2012-2014)

Y Swyddog Monitro

Mae Swyddog Monitro'r Cyngor, Iwan Evans, ynghyd a swyddogion o'r Gwasanaeth Cyfreithiol a'r Gwasanaeth Democrataidd yn cefnogi'r Pwyllgor Safonau yn ei waith. Mae gan y Swyddog Monitro rôl statudol i sicrhau bod y Cyngor, ei aelodau a'i swyddogion yn gweithredu yn briodol ac yn gyfreithlon.

Manylion Cyswllt

- Iwan Evans, Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro. E-bost: IwanGDEvans@gwynedd.gov.uk Ffôn 01286 679015
- Siôn Huws, Uwch Gyfreithiwr (Corfforaethol). E-bost: sionH@gwynedd.gov.uk <<mailto:sionH@gwynedd.gov.uk>> Ffôn: (01286) 679168

DRAFT

GWAITH Y PWYLLGOR YN YSTOD 2014 - 2015

Mae gwaith y Pwyllgor wedi cynnwys y canlynol dros y flwyddyn (ceir rhaglen waith lawn y Pwyllgor yn yr **Atodiad 1**):

Achosion fu gerbron y Pwyllgor

Cynhaliwyd gwrandawiadau i ystyried tair cwyn o dorri'r Cod Ymddygiad gan aelodau etholedig.

Cynghorydd Christopher O'Neal, Cyngor Gwynedd

Cerydd am dorri paragraff 4(b) o'r Cod Ymddygiad (dangos parch at eraill ac ystyriaeth ohonynt)

Gwahardd am gyfnod o ddau fis am dorri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad (peidio ymddwyn mewn ffordd sy'n dwyn anfri ar swydd yr aelod neu ar ei awdurdod)

Cynghorydd Nancy Clarke, Cyngor Cymuned Arthog

Gwahardd am gyfnod o dri mis am dorri paragraffau:

14 - peidio â chymryd rhan neu ddylanwadu ar benderfyniad pan fydd gan yr aelod fuddiant sy'n rhagfarnu)

7 (a) - peidio defnyddio safle yn amhriodol i roi neu sicrhau mantais neu anfantais i'r aelod neu i eraill

8(a) - rhoi sylw i unrhyw gyngor perthnasol a ddarperir gan swyddogion yr awdurdod;

6(1)(a) - peidio ymddwyn mewn ffordd sy'n dwyn anfri ar swydd yr aelod neu ar ei awdurdod

Hysbysir y Pwyllgor o benderfyniadau'r Ombwdsmon ar gwynion yn ymwneud â chynghorwyr sir a chymuned Gwynedd a cheir crynodebau yn **Atodiad 2**.

Goddefebau

Mae'r Cod Ymddygiad i Aelodau yn darparu na all cynghorydd gymryd rhan mewn trafodaeth os oes ganddo/i 'fuddiant sy'n rhagfarnu'. Serch hynny mae gan aelod yr hawl i wneud cais i'r Pwyllgor am ganiatâd i gymryd rhan er bod ganddo/i'r buddiant yma, h.y. goddefiad.

Ystyriodd y Pwyllgor dri chais am oddefiad yn ystod y cyfnod yma. Caniatwyd dau yn rhannol (caniatâd i siarad ond nid pleidleisio). Daethpwyd i'r farn nad oedd buddiant sy'n rhagfarnu yn bodoli yn y trydydd achos ac nad oedd felly angen goddefeb.

Hyfforddiant ar y Cod ymddygiad

Penderfynodd y Pwyllgor y dylid trefnu hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad i aelodau a chlercod cynghorau cymuned a thref y sir. Fe gynhelir y sesiynau yma yn ystod 2015-2016.

Mynychodd aelodau'r Pwyllgor hyfforddiant ar drefn gwe-ddarlledu cyfarfodydd pwyllgorau'r Cyngor.

Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru

Mae Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru yn rhoi'r cyfle i gynrychiolwyr o holl bwyllgorau safonau awdurdodau'r gogledd gyfarfod. Pwrpas y fforwm yw galluogi pwyllgorau safonau'r ardal i drafod a rhannu syniadau, arferion da ac adnoddau, a hefyd gyflwyno barn ar y cyd ar y lefel genedlaethol. Mynychir cyfarfodydd y Fforwm gan Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor.

DRAFT

RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR SAFONAU 2014-15

7 Gorffennaf 2014

- Cyfarfod gyda Chadeirydd Pwyllgor Gwasanaethau Democraidd Cyngor Gwynedd
- Adolygu'r drefn goddefebau
- Hunan Aseiad
- Llunio Rhaglen Waith ar gyfer 2014-15

12 Mehefin 2014

- Gwrandawriad – penderfynu ar ddwy gŵyn yn erbyn aelod etholedig

30 Mehefin 2014

- Adolygu'r drefn ar gyfer cynnal gwrandawriadau
- Ystyried Cofrestr Achosion yr Ombwdsmon
- Derbyn cofnodion Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru

29 Gorffennaf 2014

- Gwrandawriad – penderfynu ar gŵyn yn erbyn aelod etholedig

29 Medi 2014

- Penderfynu ar gais am oddefeb
- Ystyried Adroddiad Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
- Derbyn adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democraidd y drefn gweddarlledu

26 Ionawr 2015

- Penderfynu ar geisiadau am oddefeb
- Trafod hyfforddiant i gynghorau cymuned

Atodiad 2

Hysbyswyd y Pwyllgor o'r penderfyniadau canlynol gan yr Ombwdsmon ar honiadau o dorri'r cod ymddygiad :

Honiad o dorri'r Cod Ymddygiad	Penderfyniad yr Ombwdsmon
Cwyn, gan gyd-gynghorydd, bod cynghorydd tref wedi bod yn gwneud sylwadau negatiff yn barhaus am berfformiad clerff y cyngor.	Dim ymchwiliad. Fel aelod roedd ganddo'r hawl i gwyno os oedd o'r farn fod perfformiad cyflogai yn is na'r lefel ddisgwylfedig.
Dwyn anffri ar ei swydd fel cynghorydd neu ar yr awdurdod Gwrthdaro rhwng buddiannau busnes yr aelod a'i rôl fel cynghorydd a cham ddefnydd o'i rôl fel cynghorydd Mynychu cyfarfod yn groes i gyngor y Swyddog Monitro lle gallai bod sefyllfa o wrthdaro rhwng buddiannau busnes yr aelod a'i rôl fel cynghorydd Ymddygiad tuag at aelod o'r cyhoedd yn groes i'r Cod Ymddygiad Methiant i ddiweddarau ffurflen cofrestru buddiannau	Dirwyn yr ymchwiliad i ben. Nid oedd y dystiolaeth yn ddigon cadarn i fod yn bendant os y bu achosion o dorri'r cod ymddygiad.
Cwyn, gan aelod o'r cyhoedd, bod cynghorydd sir yn gwadu ei bod wedi defnyddio geiriau penodol mewn sgwrs.	Dim ymchwiliad – yr aelod ddim yn gweithredu fel aelod ar y pryd.
Cwyn, gan aelod o'r cyhoedd, bod cynghorydd tref wedi ymddwyn mewn ffordd anghwrtais.	Dim ymchwiliad - nid oedd y sylw honedig yn un sarhaus ym marn yr Ombwdsmon. Ni fyddai'n torri cod hyd yn oed pe profir ei fod wedi gwneud y sylwadau.
Cwyn yn erbyn ymddygiad cynghorydd tref	Dim ymchwiliad – achwynydd heb gyflwyno digon o wybodaeth am y gŵyn.

<p>Wedi torri nifer o egwyddorion y cod wrth ymwneud â mater lleol.</p>	<p>Peidio ymchwilio. Er y dylai aelod ymateb yn brydlon ac yn llawn i ohebiaeth, nid yw methiant i wneud hynny yn ddigon difrifol i dorri'r cod. Nid oedd tystiolaeth fod yr aelod wedi gwrthod trafod y materion perthnasol gyda'r achwynydd na'i bod yn bwriadu achosi anfantais iddo.</p>
<p>Wedi methu datgan buddiant.</p>	<p>Dim tystiolaeth o fethiant i gydymffurfio gyda'r cod – gallai fod gan yr aelod fuddiant ac roedd wedi datgan hynny yn y cyfarfod. Serch hynny nid oedd o'r farn fod y buddiant yn un oedd yn rhagfarnu.</p>
<p>Cwyn, gan aelod o gyngor tref bod cyd-aelod wedi ymddwyn yn amhriodol.</p>	<p>Peidio ymchwilio. Dim tystiolaeth i gefnogi'r honiad. Ddim yn amlwg y byddai'n torri'r cod hyd yn oed pe profir yr achos.</p>
<p>Cwyn gan aelod cyngor tref fod aelod arall, fel y Cadeirydd, wedi ymddwyn yn anheg tuag ato.</p>	<p>Peidio ymchwilio. Dim tystiolaeth fod ymddygiad yr aelod yn anghwrtais neu ei fod gyfystyr ag aflonyddu o dan y cod.</p>